

SALAM

Direcció i guió: Agustina Willat **País:** Uruguai **Durada:** 68 min **Any:** 2024 **Gènere:** Documental **Interpretació:** Documental **Música:** Daniel Yafalián **Fotografia:** Diego Soria
Distribuïdora: Asador Cine
Versió original en espanyol i àrab hassania , amb subtítols en espanyol

SINOPSI

El poble sahrauí viu desterrat des de fa gairebé mig segle al desert més àrid del continent africà. Allà, on escassegen recursos bàsics com l'aigua, hi ha una escola de cinema. Mentre el món mira cap a una altra banda, un grup de joves cineastes porta endavant una batalla contra l'oblit. (FilmAffinity)

CRÍTICA

“Salam”: un oasi cinematogràfic al Sàhara

Una nota de Claudia Pérez Moya sobre el documental Salam d'Agustina Willat García. La pel·lícula mostra la vida als campaments de refugiats sahrauís i la seva escola de cinema enmig del desert del Sàhara. El documental exposa la lluita contra l'oblit i la presència constant del conflicte en un entorn inhòspit.

Hi ha històries atractives més a prop del que imaginem, però també n'hi ha a milers de quilòmetres. Quan se suma el misteri d'allò llunyà amb un escenari implacable i una realitat poc comuna, el resultat és la combinació perfecta per a un documental.

Salam, el debut com a directora d'Agustina Willat García, ens mostra els campaments de refugiats del poble sahrauí, on les condicions climàtiques són extremes i els recursos són limitats. Amb aquests desavantatges, una escola de cinema troba la manera d'existir a l'inhòspit desert del Sàhara.

Què podrien tenir en comú un grup d'uruguaians i un de sahrauís? La passió pel cinema. Com a espectador, entens que l'equip darrere de la càmera és força similar al que veiem a la pantalla mentre seguim les activitats de l'escola perquè es dediquen al mateix ofici. A més, la segona llengua dels sahrauís és l'espanyol així que, de cop i volta, travessar l'Atlàntic deixa de ser un viatge tan llarg.

La cura en les imatges també ajuda a fer que el relat sigui més proper. Majoritàriament, se'ns mostra les persones amb angles normals, és a dir, que la càmera està a l'alçada dels ulls. Això fa que les preses siguin més naturals, sense prejudicis, com estar de bat a bat.

Quan la càmera torna als campaments, solen predominar els colors càlids. Vist des de lluny, gairebé tot és un derivat del groc, és menys comú veure altres tints en el paisatge, encara que n'hi ha. Deu ser culpa del vent, però tot té un to sorrenc que et recorda qui són les persones davant de la lent i on són. Tot i que el veritable recordatori és que l'escàs verd que es veu és als vestits dels militars, un vestit calat a la memòria del poble sahrauí.

Per al poble, la música i la poesia eren importants transmissors de missatges. Al documental, els ritmes que acompanyen les seqüències són pocs i no juguen un paper crucial perquè la música sahrauí té reservat un espai en el relat. Seria un pecat descriure aquell moment perquè val molt la pena veure'l i escoltar-lo, no llegir-lo. D'altra banda, pot ser que el fil conductor de la història sigui l'escola de cinema, perquè és un grup preocupat perquè no s'oblidin els relats de la causa sahrauí i, paral·lelament, potencien la idea que avui tot és audiovisual. És a dir, van trobar la manera de transmetre el missatge per més anys.

És inevitable deixar passar el detall que el documental es diu **Salam**, que significa pau en àrab, quan el rerefons i el context d'aquesta història és la guerra. Amb moments tensos i d'altres relaxats, el conflicte sempre hi és present. Hi ha un pla notable d'un objecte relacionat amb la guerra, en què està escrita la paraula “foc”, però només ressalten les darreres tres lletres, que formen “ego”. Amb aquesta imatge davant dels ulls, les interpretacions salten de la ment gairebé per inèrcia. Tinc la certesa que res no és posat en un documental a l'atzar.

Quan veus **Salam**, saps que hi ha alguna cosa en el fons que espera a esclatar, encara que és més estremidor saber que és possible acostumar-se a una cosa tan violenta com la guerra que, en la seva màxima expressió, s'encarrega de desdibuixar la línia de la moralitat. Aquest documental grafia molt bé que per als sahrauís la guerra és a la sorra que els envolta perquè no és la seva terra, però també és la musa de totes les seves creacions. La peculiar existència d'una escola de cinema en campaments de refugiats és una lluita contra l'oblit, però també, potser de manera inconscient, és no deixar anar la mà del conflicte mai.

Claudia Pérez Moya – sujetos.uy